

«Затверджую»

ректор Національної музичної академії

України імені П. І. Чайковського

доктор філософії, професор,

заслужений діяч мистецтв України

М. О. Тимошенко

2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та
практичне значення результатів дисертації
Гнатюк Дар'ї Олександрівни
на тему «Оперна творчість Го Веньцзіна: традиції та новаторство»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво»

ВИТЯГ

з протоколу № 9

засідання кафедри теорії та історії музичного виконавства
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
від «22» січня 2026 року

ПРИСУТНІ:

- доцент, доктор мистецтвознавства Т. П. Іванніков (зав. кафедри, науковий керівник);
- професор, доктор мистецтвознавства В. Я. Редя; професор, доктор мистецтвознавства В. П. Качмарчик; професор, доктор педагогічних наук Д. Г. Юник; старший викладач, кандидат мистецтвознавства В. М. Артеменко (секретар); в.о. доцента, кандидат мистецтвознавства Б. Ю. Стронько; доцент, кандидат мистецтвознавства О. Ю. Пономаренко; доцент, кандидат мистецтвознавства В. Б. Артем'єва (рецензент); професор, кандидат мистецтвознавства О. Г. Антонова (рецензент).

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Проведення та обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспірантки кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Д. О. Гнатюк на тему «Оперна творчість Го Веньцзіна: традиції та новаторство» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Тема дисертаційної роботи «Оперна творчість Го Веніцзіна: традиції та новаторство» була остаточно затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського 27 листопада 2025 року (протокол № 7, наказ 247-А).

Науковий керівник – доктор мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри теорії та історії музичного виконавства Тимур Павлович Іванніков.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів аспірантки кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Гнатюк Дар'ї за матеріалами дисертації «Оперна творчість Го Веніцзіна: традиції та новаторство» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Гнатюк Дар'я доповіла основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, використання результатів дисертації.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання:

професор, доктор мистецтвознавства В. Я. Редя; професор, доктор мистецтвознавства В. П. Качмарчик; професор, доктор пед. наук Д. Г. Юник; старший викладач, кандидат мистецтвознавства В. М. Артеменко; в.о. доцента, кандидат мистецтвознавства Б. Ю. Стронько; доцент, кандидат мистецтвознавства В. Б. Артем'єва; професор, кандидат мистецтвознавства О. Г. Антонова; доцент, кандидат мистецтвознавства О. Ю. Пономаренко.

Науковий керівник: доктор мистецтвознавства (спеціальність 17.00.03 – Музичне мистецтво), доцент Т. П. Іванніков, завідувач кафедри теорії та історії музичного виконавства (*виступ позитивний*).

Взяли участь у обговоренні роботи:

доцент, доктор мистецтвознавства Т. П. Іванніков; професор, доктор мистецтвознавства В. Я. Редя; професор, доктор мистецтвознавства В. П. Качмарчик; професор, доктор пед. наук Д. Г. Юник; старший викладач, кандидат мистецтвознавства В. М. Артеменко; в.о. доцента, кандидат мистецтвознавства Б. Ю. Стронько; доцент, кандидат мистецтвознавства В. Б. Артем'єва; професор, кандидат мистецтвознавства О. Г. Антонова; доцент, кандидат мистецтвознавства О.Ю. Пономаренко (*виступи позитивні*).

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації та виступу наукового керівника прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи Гнатюк Дар'ї на тему «Оперна творчість Го Веніцзіна: традиції та новаторство»:

ВИСНОВОК

щодо дисертаційної роботи Гнатюк Дар'ї
на тему «Оперна творчість Го Веньцзіна: традиції та новаторство»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукової діяльності академії.

Актуальність теми дослідження обумовлена маловивченістю новітнього і традиційного оперного мистецтва Китаю в українському музикознавстві. Особливу наукову цінність становлять історико-джерелознавчі узагальнення, ґрунтовні музикознавчі аналізи аудіо- й відеоматеріалів, нотного тексту партитур опер поряд із результативним застосуванням компаративного та міждисциплінарного підходів у виявленні можливостей творчого синтезу та дослідженні специфіки оперної творчості Го Веньцзіна. У контексті глобалізаційних процесів і посилення ролі мультикультурних взаємодій здійснене дослідження постає як аргументований крок у напрямі налагодження діалогу між різними музично-художніми традиціями.

Тема дисертації розроблена відповідно до теми теми № 9 «Зарубіжна музична культура: культурологічні, художньо-естетичні та виконавські аспекти» перспективно-тематичного плану науково-дослідницької діяльності Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського на 2026–2030 рр.

Мета роботи — виявити форми інтеграції художніх засад китайського традиційного мистецтва та досягнень новітньої західної музики в оперних творах Го Веньцзіна.

Відповідно до поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- окреслити сутність поняття «традиція» та його різні філософські тлумачення;
- виявити значення традиції у творчості сучасних китайських композиторів, акцентувати особливості її проявів у творах різних жанрів і форм;
- прояснити жанрову природу й естетичні принципи китайської традиційної опери;
- охарактеризувати основні тенденції розвитку китайської опери європейського зразка;
- оглянути основні віхи життя та творчості Го Веньцзіна, ознаки та чинники формування його стилю;
- визначити роль і місце оперного жанру у творчості композитора;
- проаналізувати творче прочитання Го Веньцзіном опер «Павільйон Фенікс», «Жага Буденного життя»;
- виявити механізми втілення національного в камерній опері «Вовче селище», визначити їх новаторські риси;
- дослідити специфіку художніх засад китайського традиційного мистецтва в камерній опері «Нічний бенкет»;

– проаналізувати образний світ опери «Поет Лі Бай» та виявити комунікативну специфіку ефекту відчуження китайської традиційної опери.

Об’єкт дослідження — оперна творчість Го Веньцзіна.

Предмет дослідження — традиційні та новаторські риси творчості в операх композитора.

Методологічну основу дослідження складає єдність взаємодоповнюючих методів та підходів, серед яких:

– метод теоретичного узагальнення — для осмислення значення і значимості теоретичних понять і концептів;

– культурно-історичний метод — для з’ясування чинників зародження мистецької традиції та її передачі з покоління в покоління;

– аналітичний метод — для виявлення стильових особливостей музичних композицій;

– теорія інтерпретації В. Г. Москаленка — для розгляду музично-драматичних концепцій композитора, особливостей театральних постановок, виконання творів;

– біографічний метод — з метою з’ясування впливу оточення на формування світогляду і творчого потенціалу Го Веньцзіна;

– метод компаративного аналізу — для співставлення різновидів традиційної опери з жанрами композиторської творчості;

– феноменологічно-герменевтичний підхід — для розуміння традиції як прояву людського досвіду;

– онтологічний, аксіологічний, методологічний, гносеологічний підходи — для виявлення загальнофілософських основ функціонування традиції у національній культурі.

Робота виконана на кафедрі теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України і відповідає змісту Перспективного тематичного плану науково-дослідної роботи НМАУ ім. П. І. Чайковського на 2026–2030 роки, зокрема темі № 9 «Зарубіжна музична культура: культурологічні, художньо-естетичні та виконавські аспекти».

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію Гнатюк Дар’ї на тему «Оперна творчість Го Веньцзіна: традиції та новаторство» присвячено розв’язанню актуальної наукової проблеми, що полягає у виявленні та осмисленні форм інтеграції художніх засад традиційної китайської опери й здобутків новітньої західної музики в оперній творчості Го Веньцзіна. Зазначені процеси розглядаються крізь призму розвитку музично-драматичного мистецтва Китаю у ХХ – початку ХХІ століття у двох його основних проявах: традиційної опери та опери європейського зразка. Це дозволило комплексно дослідити роль національної традиції у творчості китайських композиторів кінця ХХ — початку ХХІ століть, висвітити основні тенденції розвитку китайської опери

європейського зразка, встановити фактори ментальних первнів неофольклорної спрямованості композиторського стилю специфіки творчого методу Го Веньцзіна, визначити особливості його новаторського трактування творів китайської традиційної опери, виявити специфіку перетворення елементів китайського традиційного мистецтва у оригінальних операх композитора.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що **вперше в українському музикознавстві:**

- висвітлено оперну творчість видатного китайського композитора, яскравого представника «нової хвилі», професора і керівника кафедри композиції Центральної консерваторії музики Пекіну Го Веньцзіна;

- розглянуто культурно-історичний та соціально-політичний контекст формування та розквіту індивідуальності Го Веньцзіна, виявлено визначальні риси його стилю, пов'язані з переосмисленням та оновленням національної традиції;

- проаналізовано п'ять оперних творів композитора («Павільйон Фенікс», «Жага буденного життя», «Вовче селище», «Нічний бенкет», «Поет Лі Бай»), актуалізовано аспекти традиції та новаторства щодо його оперної творчості;

- простежено синтез сичуаньської та пекінської традиційних опер з європейським ансамблем інструментів у камерній опері Го Веньцзіна «Павільйон Фенікс»;

- виявлено особливості композиторської інтерпретації традиційної опери «Жага буденного життя»;

- визначено вплив художніх засад китайського традиційного мистецтва в камерних операх Го Веньцзіна «Вовче селище» і «Нічний бенкет»;

- розглянуто образний світ опери Го Веньцзіна «Поет Лі Бай»;

- зосереджено увагу на ефекті відчуження китайської традиційної опери та його комунікативній функції у західному за походженням жанрі опери.

Отримали подальший розвиток ідеї, пов'язані з осмисленням:

- впливу національної традиції на творчість китайських композиторів кінця XX – початку XXI століть;

- розвитку музично-драматичного мистецтва Китаю у XX столітті у двох його основних проявах: традиційної опери та опери європейського зразка.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження (зокрема, теоретичного, аналітичного, компаративного, культурно-історичного), а також співставленням одержаних результатів із широким колом наукових розвідок.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених.

Здобувач показав високий рівень теоретичної підготовки. Теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, серед яких:

– *роботи, пов'язані із визначенням і осмисленням поняття «традиція» та його еволюцією в історичному вимірі культурного поступу* (С. Кримський, І. Ляшенко, Сюй Чже, А. Щедрін, J. Evola, R. Guénon, E. Shils, J. Thompson);

– *наукові розвідки, присвячені дослідженню місця традиції у світовій музиці ХХ–ХХІ століть* (В. Редя, Д. Купіна);

– *праці і наукові статті з питань дослідження історії, світоглядних, філософських та духовно-практичних основ китайської культури* (Н. Нечаєва, С. Ціхун);

– *джерела, присвячені китайській поезії* (С. А. Торопцев, Я. Шекера, 谢楚发 (Се Чуфа), 郁贤皓 (Юй Сяньхао));

– *дослідження китайської музики та музичної культури* (Вей Дзюнь, О. Зубкова, Су Юйчен, В. Ульянова, Чень Юньцзя, Чжу Юаньань, І. Вигіта, Guo Wenjing (郭文景), С. Utz, Yu Weina, 李吉提 (Лі Цзіті), 钱仁康 (Цянь Женьпін));

– *роботи, присвячені життю та творчості Го Веньцзіна* (F. Kouwenhoven, F. Kouwenhoven, A. Schimmelpenninck, 安鲁新 (Ан Лусінь), 高文厚, 施聂姐 (Коувенховен Ф., Ши Нецзе), 郭文景 (Го Веньцзін), 李吉提 (Лі Цзіті), 刘健 (Лю Цзянь), 刘康华 (Лю Канхуа), 娄文利 (Лоу Веньлі), 孟天屹 (Мен Тяньї), 王西麟 (Ван Сілінь));

– *праці про китайську оперу, національне музично-драматичне мистецтво і театр* (Вей Фан, О. Рощенко, Хуан Шаобо, Чжан Юй, I. Chabrowski, J. Goldstein, С. Mackerras, Sh. Melvin, Cai Jindong, A. C. Scott, E. Wichmann, 彼得斯·丛狄 (Петер Цонді), 董健, 马俊山 (Дун Цзянь, Ма Цзюньшань), 付令 (Фу Лін), 居其宏 (Цзюй Цзихун), 凯瑟琳·乔治 (Кетрін Джордж), 满新颖 (Ман Сіньїн), 钱国桢 (Цянь Гочжень), 石海晶 (Ши Хайцзін), 孙惠柱 (Сунь Хуйчжу), 吴同斌 (У Тунбінь), 萧友梅 (Сяо Юмей), 王光祈 (Ван Гуанці), 张德成 (Чжан Дечен), 智艳 (Чжи Янь), 张强 (Чжан Цян), 钟开志 (Чжун Кайчжи), 朱文相 (Чжу Веньсян));

– *дослідження опери, оперного та музично-драматичного мистецтва в Україні та світі:* (В. Артем'єва, О. Путятицька, Л. Іванова, Г. Куколь, М. Черкашина, Н. Остроухова, О. Рощенко, І. Мамчур, А. Носуля, М. Черкашина-Губаренко, В. Brecht, S. Žižek, M. Dolar, 钱苑 (Цянь Юань), 林华 (Лінь Хуа), 谭需生 (Тань Сюшен), 约瑟夫·科尔曼 (Джозеф Коулман), 张筠青 (Чжан Юньцзін));

- *праці з питань взаємодії східної і західної культур* (Ван На, Вей Фан, Ден Цзякунь, Лі Мін, Лі Хуасінь, Лю Ле, В. Редя, Сун Яньїн, Сяо Хуївен, Цзен Тао, Юй Сінья, Ян Цзюнь, С. Tsui, 王宁 (Ван Нін));

- *наукові розвідки з питань стилю, стильових течій і напрямків у світовій музиці* (О. Антонова, В. Артем'єва, О. Безбородько, А. Гончаров, О. Дерев'янченко, В. Жаркова, Є. Пахомова, 宋理 (Сун Лі), 钟子林 (Чжун Цзилінь), 朱建 (Чжу Цзянь));

- *дослідження з теорії композиції, аналізу музичних творів:* (О. Антонова, М. Денисенко, В. Жаркова, О. Маркова, Н. Харнонкурт, 贾达群 (Цзя Дацюнь), 彭志敏 (Пен Чжимін), 童昕 (Тун Сін), 杨儒怀 (Ян Жухуай), 姚恒璐 (Яо Хенлу));

- *роботи по теорії та історії виконавства* (В. Газінський, Т. Лозінська, О. Катрич, Че Чао, Чжан Сицхой, Е. Lee, 李滨声 (Лі Біншен));

- *праці по теорії інтерпретації* (В. Москаленко);

- *наукові розвідки, присвячені вивченню особливостей виконавської інтерпретації* (В. Редя, А. Рахматуллаєва, Н. Остроухова).

6. Теоретичне та практичне значення роботи.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості застосування матеріалів і висновків роботи в подальших науково-теоретичних дослідженнях, у виконавській та педагогічній практиці (зокрема в навчальних дисциплінах та курсах вищих мистецьких закладів «Історія та теорія музичного виконавства», «Історія світової музики», «Інтерпретація музичного твору», «Режисура музичного театру» тощо).

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні положення дисертації опубліковано в **чотирьох** наукових фахових виданнях України.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Гнатюк Д. Національна традиція як фактор новацій у камерній опері Го Веньцзіна «Вовче селище». Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Харків, 2023. Вип. 68. С. 142–165.

DOI: <https://doi.org/10.34064/khnum1-68.08>

2. Гнатюк Д. Композиторська інтерпретація Го Веньцзіна китайської традиційної опери «Жага буденного життя». Науковий вісник Національної

музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2024. Вип. 141. С. 60–70.

DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2024.141.319203>

3. Гнатюк Д. Відображення художніх засад китайського традиційного мистецтва в камерній опері Го Веньцзіна «Нічний банкет». Аспекти історичного музикознавства. Харків, 2025. Вип. 38. С. 187–206.

DOI: <https://doi.org/10.34064/khnum2-38.08>

4. Гнатюк Д. Специфіка музичного стилетворення у творчості Го Веньцзіна (на прикладі опери «Поет Лі Бай»). Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2025. Вип. 143. С. 62–77.

DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2025.143.342795>

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою системи Strikeplagiarism), рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Гнатюк Дар'ї Олександрівни на тему «Оперна творчість Го Веньцзіна: традиції та новаторство» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Головні ідеї і положення роботи були викладені у доповідях на **п'яти** всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях:

1. Національне як фактор новацій в опері Го Веньцзіна “Вовче селище” / Одинадцятий всеукраїнський концертний музично-теоретичний проект «Творча майстерня інтерпретації сучасної музики»: Всеукраїнська науково-практична конференція «Механізми новацій у музичній творчості: проблеми інтерпретації» (23 листопада 2022 р., Київ).

2. Жанр китайської традиційної опери у творчості Го Веньцзіна / III Міжнародна науково-творча конференція «Сучасне слово про мистецтво: наука і критика» (14 лютого 2023 р., Харків).

3. Композиторська інтерпретація Го Веньцзіна китайської традиційної опери “Туга за мирським” / Науково-практична конференція «Національна музична інтонація: від історичних витоків до сучасності» (20 квітня 2024 р., Київ).

4. Відображення художніх засад китайського традиційного мистецтва в камерній опері Го Веньцзіна “Нічний банкет” / Міжнародна науково-творча

конференція «Сучасне слово про мистецтво: наука і критика» (12 лютого 2025 р., Харків).

5. Особливості музичного стилетворення в творчості Го Веньціна / Всеукраїнська науково-практична конференція «Процес музичного стилетворення: композитор та виконавець» (26 квітня 2025 р., Київ).

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Гнатюк Дар'ї Олександрівни на тему «Оперна творчість Го Веньціна: традиції та новаторство» відповідає спеціальності 025 – «Музичне мистецтво». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

10. Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Гнатюк Дар'ї Олександрівни на тему «Оперна творчість Го Веньціна: традиції та новаторство» відповідає вимогам, передбаченим пунктами 5, 6, 7, 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а також наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, кафедра теорії та історії музичного виконавства рекомендує дисертацію Гнатюк Дар'ї Олександрівни на тему «Оперна творчість Го Веньціна: традиції та новаторство» до захисту в разовій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Результати відкритого голосування:

присутні 9 осіб:

«за» – 9,

«проти» – немає,

«утримались» – немає

Завідувач кафедри теорії та історії музичного виконавства,
доктор мистецтвознавства, доцент

Т. П. Іванніков

Секретар кафедри теорії та історії музичного виконавства, кандидат мистецтвознавства, ст. викладач

В. М. Артеменко
Засвідчує: начальник загального відділу
Національної музичної академії
України імені П.І. Чайковського